

N i t s = B l a t t

der

Königlich Brombergischen Regierung.

No. 21.

Bromberg, den 22. December 1815.

P o l i z e i = A n g e l e g e n h e i t e n.

Falsche Thalerstücke betreffend.

Es ist in der Stadt Bromberg ein falsches Preussisches Thalerstück zum Vorschein gekommen, welches

ein in einem Zinn- und Blei- vielleicht auch Zinngaemisch bestehender Abguss von einem echten Thalerstück ist, und dieser Unverkennbarkeit wegen keine besondere genaue Beschreibung seiner Unterscheidungsmerkmale bedarf, indem man diese falschen Stücke gleich an ihrer dem Zinn und Blei gleichenden, folglich der dem Silber eigenen Weiße ganz entbehrenden Farbe, auch an der Beschalt der Masse, welche sich leichter als Silber schneiden lässt, so wie daran, daß solche Stücke von dem Gläßen schmelzen als falsch erkennen kann.

Das Publikum wird vor der Annahme und Verbreitung dieser falschen Thalerstücke gewarnt, sämtliche Polizei- und Rassen-Offizianten aber werden beauftragt, beim Erscheinen derselben ihrem Ursprunge nachzuforschen und ihre gemachte Entdeckungen uns ungesäumt anzuzeigen.

Bromberg den 30sten November 1815.

Königl. Preuss. Regierungs-Kommission des Bromberger Departements

Względem falszywych Talarów.

W mieście Bydgoszczy okazał się falszywy Pruski Talar, który z cyny, ołowiu, a może i z mieszaniny cynku na kształt prawdziwego talara iest lany, i dla tey różnicy żadnego szczególnego opisania niepotrzebuie, ile że takowe falszywe talary, z kolorem do cyny i ołowiu podobnego, z braku właściwey srebra białości, tudzież po miękości massy, która się łatwo iak srebro da kraiać, iakoteż potém, że od miernego ciepła topnieją, iako falszywe łatwo poznać się daia.

Ostrzega się przeto Publiczność: aby takowych falszywych talarów nieprzyimowała i w bieg niepuszczała wszystkich zaś Policynym i Kassowym Officialitom zaleca się, aby przy okazywaniu się takowych, pierwsiakowego ich w bieg puszczenia śledzili, i w razie wysledzenia bez zwłoki nas zawiadomity.

Bydgoszcz, dnia 30. Listopada 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Rządząca w Depart. Bydgoskim.

Allgemeines Reglement für die Feldmesser im Preussischen Staate.

Vom 29sten April 1813.

Die große Wichtigkeit zuverlässiger Vermessungen und Nivelirungen hat eine genaue Prüfung der bisher vorhandenen Vorschriften, über die Pflichten und Rechte der Feldmesser in sämmtlichen Preussischen Provinzen veranlaßt. Hieraus hat sich die Nothwendigkeit ergeben, nachstehendes allgemeines Reglement abzufassen und bekannt zu machen, wornach mit Aufhebung aller frühern Reglements und Verordnungen über das Feldmessen und Niveliren, welche theils provinziell, theils unvollständig sind, fortan in sämmtlichen Preussischen Staaten die besondern Rechte und Pflichten der Feldmesser, als solcher, allein beurtheilt werden sollen.

(Berechtigung zu Feldmesser-Arbeiten.)

§. 1.

Niemand darf in Gemäßheit des Edikts über die poltzöllischen Verhältnisse der Gewerbe vom 7ten Septemher 1811 §. 118. das Feldmessen und Niveliren als Gewerbe treiben, der nicht von der Regierung der Provinz, in welcher er wohnt, als Feldmesser angestellt ist.

§. 2.

Diese Anstellung können nur Personen erhalten, von deren Unbescholtenheit sich die Regierung versichert hat, und deren Fähigkeit durch ein Zeugniß der Ober-Bau-Deputation nachgewiesen ist.

§. 3.

Die Ober-Bau-Deputation kann solche Zeugnisse nur auf den Grund einer Prüfung erteilen, welche sie entweder selbst abgehalten, oder durch die Provinzial-Bau-Direktoren veranstaltet hat.

§. 4.

Wer in Kriminal-Untersuchung verfallen und überwiesen, oder nur ab instantia absolviret ist, kann niemals als Feldmesser angestellt werden. Feldmesser in demselben Falle verlieren ihre Anstellung, auch wenn auf deren Verlust nicht ausdrücklich erkannt ist.

§. 5.

Die Ertheilung und der Verlust der Anstellung ist in den Amtsblättern und Intelligenzblät-

Ogólny Regulamin dla Mierników w Państwie Pruskim z dnia 29 Kwietnia 1813.

Ważność dokładnych rozmiarów i Nivelacyi dała powód do bliższego rozbioru dotychczasowych przepisów względem obowiązków i praw Mierników w wszystkich Prowincjach Pruskich. Ztąd wynika potrzeba wydania następnego ogólnego Regulaminu i podania go do wiadomości publiczney, podług którego (znosząc zarazem wszelkie dawniejsze Regulamina i Urządzenia względem rozmiarów i Nivelacyi, ile że te częścią stosowane tylko do Prowincyi być mogły, częścią niedokładne były,) na przyszłość w wszystkich Pruskich Państwach szczególne Prawa i obowiązki Mierników uważane byćz mogą.

(Prawo do robot miernicznych)

§. 1.

W stosunku do Edyktu względem Policynych Stosunków rzemiosł, z dnia 7 Września 1811 §. 118. nikomu niewolno rozmiar i Nivelacyi iako rzemiosła prowadzić, kto przez Regencyą Prowincyi w której mieszka, iako mierniczy ustanowiony nie jest,

§. 2.

Funkcye te, te tylko osoby otrzymać mogą, o których nieskazytelności charakteru Regencya jest przekonana, i których zdatność zaświadczeniem Naczelney Deputacyi Budowniczej udowodniona została.

§. 3.

Naczelna Deputacya Budownicza zaświadczenie takowe na fundamencie tylko examinu wydać może, który albo sama odebrała, lub też Dyrektorom Budowniczym Prowincjonalnym odebranie to zdała.

§. 4.

Kto do indagacyi Kryminalney pociągnięty, występki mu dowiedziony, lub też tylko od instancyi uwolniony został, ten nigdy iako mierniczy ustanowiony być niemoże — Mierniczy wrazie takowym utracają swe funkcye w ten czas nawet chociażby na utratę ich wyraźnie skazani niebyli.

§. 5.

Udzielenie lub odebranie miejsca ma byćz w Dziennikach Urzędowych i pismach intelli-

terch der Provinz von der Regierung bekannt zu machen

§. 6.

Nur Arbeiten angefertigter Feldmesser werden in öffentlichen Verhandlungen für beglaubigt erachtet.

§. 7.

Niemand kann fortan in die besondern Dienste des Staats oder einer Korporation und Kommune als Feldmesser aufgenommen werden, der nicht bereits als solcher für das Publikum nach den vorstehenden Vorschriften angestellt ist.

(Allgemeine Pflichten der Feldmesser.)

a) Wegen Maassen und Instrumenten.

§. 8.

Der Feldmesser muß mit den nöthigen vollkommen brauchbaren Instrumenten versehen seyn, dieselben auf seine Kosten anschaffen und unterhalten; auch sich von deren fortdauernder Nützlichkeit durch sorgfältige Prüfung, vor ihrem Gebrauche und während desselben, gewissenhaft überzeugen.

§. 9.

Die Winkel werden in der Regel mit der Wafsole oder mit dem Astrolabium, die Linien mit einer fünf Ruthen langen Kette gemessen. Bei Landesvermessungen in Auftrag des Staats bestimmt jedoch der Direktor derselben die Instrumente, welche dabei gebraucht werden sollen. Auch können die Provinzial-Regierungen den Feldmessern auf ihr Ansuchen den Gebrauch anderer Instrumente, so fern sie dagegen kein Bedenken finden, gestatten.

§. 10.

Die Winkel werden bei allen Vermessungen, die nicht bloß ein reinwissenschaftliches Interesse haben, nach Graden, deren Dreihundert Sechszig auf den Kreis gehen, und deren sechszigtheiligen Unterabtheilungen angegeben.

§. 11.

Kein Feldmesser darf sich bei Vermessungen für den Staat oder das Publikum eines andern Längenmaasses bedienen, als der Preussischen Ruthen. Unter dieser Benennung wird hier diejenige Ruthe verstanden, welche in Folge des Direktorialbefehls vom 28ten Oktober 1773 in allen Preussischen Provinzen außer Schlessen bereits eingeführt, Eintausend Sechshundert Neun und Sechzig und Sechs und Funfzighunderttheile ist

gencynich provincjonalnych przez Regencyą obwieszczone,

§. 6.

Roboty uftaxowionych tylko Mierników w Publicznych czynnościach za ważne uznawane będą.

§. 7.

Nikt na przystąpić do szczególney służby krajowey, Korporacyi lub Gminy, iako Miernik przyjęty być nie może, kto wprzód iako takowy dla publiczności podług powyższych przepisów ustanowiony niezoftał.

(Powszechne obowiązki Mierników)

a) względem miar i narzędzi)

§. 8.

Miernik powinien się w potrzebne, dokładne i użyteczne narzędzia opatrzyć; swoim kosztem je sprawić i utrzymywać, a o ich ciągłej rzetelności przez troskliwe rozprowadzanie przed i podczas ich użycia sumiećnie się przekonywać.

§. 9.

Kąty powinny być pospolicie Bussolą lub Astrolabium, linie zaś łańcuchem pięć pretów długim mierzone. Przy rozmiarach kraju zleconych przez Rząd, sam Dyrektor wskaże narzędzia, iakie do tego użyte być mają.

Także dozwolić mogą Regencye na przedstawienie Mierników używanie i innych narzędzi, jeżeli nie przeciwko temu do nadmienienia się nieznaydzie.

§. 10.

Kąty powinny przy wszystkich rozmiarach, które nie dla samey tylko czystey umiejętności się dzieją, podług stopniów których trzyfta szesćdziesiąt na obwód się rachuje, i ich części, szesćdziesiąt podziałów wynoszących, być podawane.

§. 11.

Zaden Miernik niepowinien przy rozmiarach dla Rządu lub dla Publiczności inney długości miary używać, iak Pruskich pretów. Pod tem nazwiskiem, rozumie się ten pret, który na mocy Dyrektoryalnego rozkazu z dnia 28 Października 1773 roku w wszystkich Pruskich Provincjach oprócz Śląska zaprowadzony zoftał, i tysiąc szesćset szesćdziesiąt dziewięć, i pięćdziesiąt sześć setnych części

nien alten Pariser Maasses lang, und im gemelnen Leben unter der Benennung rheinländische Ruthe im ganzen Preussischen Staate längst bekannt ist.

§. 12.

Bei Feld- und Forstvermessungen wird diese Ruthe bloß zehnteilig, so weit es nöthig ist, eingetheilt.

§. 13.

Alles Flächenmaß wird nur allein im Preussischen Morgen, Quadratruthen, und deren zehnt- und hunderttheiligen Theilen, so weit es nöthig ist, angegeben.

§. 14.

Der Preussische Morgen enthält Einhundert und Achtzig Preussische Quadratruthen, und kommt mithin mit dem im ganzen Preussischen Staate bekannten Magdeburgischen Morgen überein.

§. 15.

Auch wo es wegen älterer Versreibungen, Pläne oder sonst notwendig wird, Ausdehnungen von Linien und Flächen nach einem andern Maße anzugeben, ist die Messung sters nach der Preussischen Ruthe zu machen, und nur durch Rechnung auf das verlangte Maß zu bringen.

§. 16.

Die zu erwartende Maß- und Gewichtszur Ordnung für den Preussischen Staat wird Vorderschriften enthalten, wie auch die Feldmesser sich fortwährend der Richtigkeit ihrer Längenmaße versichern sollen. Einstweilen aber sind sie verpflichtet, sich auf die ihren besondern Verhältnissen angemessenste Art in der Uebersetzung zu erhalten, daß ihr Längenmaß mit dem bei den Provinzial-Regierungen aufbewahrten Etalons übereinstimme.

b) Wegen Ausmittelung der Thatsachen, die auf die Messung Einfluß haben.

§. 17.

Jeder Feldmesser ist verpflichtet, die größte Sorgfalt auf die richtige Ausmittelung aller derartigen Thatsachen zu verwenden, die auf die Zuverlässigkeit seiner Aufnahmen Einfluß haben. Dazzu gehören vorzüglich: Namen der Orter und Gegenden; Stellen, wo vormals merkwürdige Gebäude und Anlagen gestanden haben; vormalige Richtung von Wegen und Gewässern; Grän-

zungen alterer miary Paryskiej ma długości, w pospolitym zaś pozyciu pod nazwiskiem Reński pret w całym Pruskim Państwie oddawna jest znany.

§. 12.

Przy rozmiarach pol i lasów powinien pret ten na dziesięć części tylko, według potrzeby być podzielony.

§. 13.

Każdey płaszczczya rozmiar, ma być jedynie na morgi Pruskie, kwadratowe prety, albo ich dziesiątne i setne części ile potrzeba wymagać będzie, podawany.

§. 14.

Morg Pruski zawiera sto ośmdziesiąt Pruskich kwadratowych pretów, zgadza się więc z znanym w całym Państwie Pruskim, Magdeburgskim morgiem.

§. 15.

Tam nawet, gdzieby dawniejsze napisy, podania planów, albo też długość linii i obszerność płaszczczyń, podług innej miary wymagała, tam jednak rozmiar zawsze podług Pruskich pretów robiony, i tylko przez obrachunek do żądanej miary sprowadzony być powinien.

§. 16.

Oczekiwany dla całego Państwa Pruskiego porządek miar i wag, zawierać także będzie przepisy, w jaki sposób mierniczy ciągle o rzetelności swych miar długości zapewnian się mają. Tym czasem jednak mają oni obowiązek, w sposób losunkom ich narysów odpowiadający, się przekonywać, iako miary ich długości, zgodne są z miarami normami w Regencyach Prowincjonalnych znajdującymi się.

(b Względem śledzenia okoliczności mających wpływ na rozmiar)

§. 17.

Każdy Miernik jest obowiązany z największą skłiwnością starać się o iak naydokładniejsze wysledzenie wszystkich okoliczności, które na dokładność przedsię wziętego rozmiaru wpływ mieć mogą. Do tego szczególniej należą: Nawisko miary i okolic, miejsce gdzie przedtem ważne budowle i zakłady stały, dawniejszy bieg dróg i wód, granice ich

zen der Ueberschwemmung oder Ausflaung; besonders aber Grenzen der Besitzungen.

§. 18.

In allen Fällen, wo Rechte verschiedener Parteien bei Ausmischung solcher Thatsachen in Betracht kommen, müssen dieselben dabei zugehört, und mit ihren Angaben und Einwendungen gehört werden.

§. 19.

Der Feldmesser ist verbunden in dem Vermessungsprotokolle zu vermerken, worauf sich die Annahme solcher Thatsachen in seiner Aufnahme gründet, und was für Einwendungen etwa dagegen vorgekommen sind, oder was ihm selbst dabei zweifelhaft geblieben ist.

§. 20.

Streitige Grenzen hat derselbe besonders sorgfältig nach der Angabe beider Parteien getreulich zu verzeichnen; zugleich aber auch, wo und so weit dies möglich ist, die Gränzlinie, welche er nach vorhandenen alten Messen und Nachrichten, aufgefundenen Merkmalen, Zeugnissen alter Leute und andern Umständen als Sachverständiger für richtig hält, gutachtlich anzugeben, und im Vermessungsprotokolle die Gründe seiner Meinung zu vermerken.

c) Wegen der bei den Vermessungen zu beobachtenden Methoden)

§. 21.

Eofern der Staat Behörde oder eines Volksmächtigen veranstaltet, sind die dabei anwesenden Feldmesser verpflichtet, sich bei der Arbeit derjenigen Methoden zu bedienen, die ihnen von dem vorgesetzten Dirigenten vorgeschrieben werden.

§. 22.

In allen andern Fällen bleibt dem Feldmesser überlassen, die zweckmäßigsten Methoden für das Vermessen und Auftragen, so weit nach eigener Ueberzeugung zu wählen, als dieses allgemeine Reglement darüber nichts ausdrücklich vorschreibt.

(Vorschriften wegen Vermessung und Eintheilung von den Feldern)

§. 23.

Bei allen Vermessungen von Feldmarken müssen Hauptlinien von einem festen Punkte zum

wylawu lub wezbrania, szczególniej zaś granice posiadłości.

§. 18.

W wszelkich przypadkach gdzie przy sledzeniu takowych okoliczności, prawa różnyh stron pod uwagę przychodzą, powinnymy też być podługane, i ich podania tudzież zaprzeczania być słuchane.

§. 19.

W Protokole rozmiaru winien Miernik umieścić dowody, na iakich się przyjęcie podanych okoliczności do rozmiaru, wspiera, i co za zarzuty przeciwiw, temu uczyniono, lub też iaka dla niego samego wątpliwosc w tey mierze ieszcze pozostala.

§. 20.

Granice w sporze zostające powinien jak naytroskliwiej i iak naywierniej według podania obydwóch stron oznaczyć, na ten czas iednak tam gdzie i iak daleko się da, iako znawca winien opinialnie wskazać linię graniczną, którą według znaydujących starych rysunków lub wiadomości, według znalezionych znaków, świadectw starych ludzi, i innych okoliczności za rzetelną uznawać będzie, w Protokole zaś rozmiaru oznaczyć winien powody, na których się to twierdzenie jego wspiera.

(c. W iaki sposób ma się dział rozmiar)

§. 21.

Jeżeli rozmiar kraju pod szczególnem przewodnictwem Władzy lub Pełnomocnika do tego wyznaczonego się odbywa, powinnością jest Mierników, w taki sposób pracować, iaki im prze przelozonego Dyrygującego przepisyany został.

§. 22.

W wszystkich zaś innych zdarzeniach pozostawia się Miernikowi obranie według własnego przekonania nayfusowniejszego sposobu do rozmiaru i przenoszenia go tam, gdzie niemiejszy powszechny Regulamin wyraznie w tey mierze nic nie przepisuje.

(Przepisy wz. lędem rozmiaru i poczciain pól)

§. 23.

Przy wszelkich rozmiarach pól, powinny linie główne od iednego katego punktu do

ändern, nach verschiedenen Richtungen, und möglichst so, daß sie unter sich Hauptdreiecke bilden, gezogen werden. Diese Linien sind auf dem Felde mit Pfählen, die auf alle fünfzig bis Hundert Ruthen eingeschlagen werden, auf dem Plane aber mit roth ausgezogenen Linien zu bezeichnen. Sie dienen vornämlich, vorgefallene Fehler leicht zu entdecken.

§. 24.

Bei Aufnahme der Gränzen müssen nicht nur alle in oder nahe bei denselben befindlichen ausgezeichneten Gegenstände, große Steine, Gränzhügel und Pfähle, große Bäume u. dergl. genau aufgenommen, und in der Karte vermerkt werden; sondern es muß auch, so weit möglich, die Lage der Gränzen gegen entfernte feste Punkte, Thürme, Mühlen u. s. w. durch dahin gezogene Gesichtslinien und Beschreibung der Größe des Winkels, den diese Linien mit der Gränzlinie an dem gegebenen Punkte machen, bezeichnet werden; da dies ein sehr wesentliches Hülfsmittel ist, sich beim Wiederaufsuchen der Gränze zu orientiren.

§. 25.

Das Auftragen des gemessenen Landes geschieht in der Regel nach einem verjüngten Maasstabe von 50 Ruthen auf ein Hunderttheil der preussischen Ruthe. Jedoch kann auf ausdrückliches Verlangen der Interessenten auch ein anderer Maasstab dazu gewählt werden, nur muß derselbe stets ein aliquoter Theil des Hunderttheils der preussischen Ruthe seyn.

§. 26.

Die Stationen, wonach die Messung geschieht, müssen auf dem Brouillon mit roth punktirten Linien bezeichnet werden.

§. 27.

Das Papier zu den Kleinarten ist vor der Auftragung auf Leinwand zu ziehen.

§. 28.

Sowohl auf dem Brouillon als auf der Kleinarte sind die Richtungen der Magnetnadel durch rothe Linien anzugeben, welche bei dem §. 25. angenommenen Maasstabe fünfzig Ruthen weit aneinander, bei andern Maasstäben aber verhältnismäßig gezogen werden. An einer dieser Linien ist die Richtung der wahren Mittagslinie zu vermerken, und die beobachtete Abweichung der Magnetnadel beizuschreiben.

drugiego, podług różnych kierunków być ciągnięte, a to ile być może tak, żeby wzięte razem, główne trójkąty, wystawiały. Linie te, powinny być na polu tykami od 50 aż do 100 pretów wytknięte, a w planie czerwonymi liniami oznaczone. Szczególniey służą one do odkrycia snadnego zaszytych błędów.

§. 24.

Przy rozmiarze granic powinny nietylko wszystkie na nich lub blisko nich znajdujące się znaczniejsze przedmioty, jako to: wielkie kamienie, kopce i pale, wielkie drzewa, i t. p. dokładnie być zapisane i na karcie oznaczone: lecz ieszczne należy ile możności połączenie granic względem odległych stałych punktów jako to: wieżów, młynów, i t. d. przez wyprowadzenie do nich liniiów idealnych i oznaczenie wielkości kątów, jakie też linie do obranego punktu wyprowadzone, z linją graniczną robią, wskazać, ile że to naysposobniejszy jest środek do wynalezienia puźniej granicy.

§. 25.

Przenoszenie rozmiarzoney ziemi, dzieie się pospolicie podług nowej mierniczey laski 50 pretów zawieszajacey na setną część Pruskiego preta. Wszakże na wyraźne żądanie Interessentów, może też być inna miara do tego obrana, na ten czas jednak miara ta zawiarac musi iakąs część setney części Pruskiego preta.

§. 26.

Stanowiska z których rozmiar dział się, powinny na Brouillonie czerwonymi kropkewatemi liniami być oznaczone.

§. 27.

Papier do Mapp czystych powinien być przed przeniesieniem płutnem podklejony.

§. 28.

Tak na Brouillonie iako też na karcie czerwonney, powinny kierunki igły magnesowey, czerwonymi liniami być wskazane, które podług § 25 przyjętuy miary piędziesiąt pretów ieden od drugiego, przy innych zaś laskach miernicznych w proporcycnalney odległości pociągione być powinny. Na iedney z tych linii powinien być kierunek prawdziwey południowey linii oznaczony, a postrzeżenie odchylenia magnesowewey igły opisane.

§. 29.
Bei jedem Wege, Dämme oder Graben, der sich außerhalb der Feldmark verläuft, muß angegeben werden, wohin er führt, oder fließt.

§. 30.
Alles, was keine festen bleibenden Gränzen hat, als Sandheiden und Nothranwäldche, so wie auch Ales, dessen Begrenzung nicht speziell vermesscn, sondern nur nach dem Augenmaße eingetragcn ist, soll nur mit punktirten Linien auf der Karte begränzt werden.

§. 31.
Die Gebäude in den Dorfsagen sind nicht perspektivisch, sondern im Grundrisse aufzutragen.

§. 32.
Herrschaftliche, Pörrdorfs- und Amtsgebäude, werden karminroth, Pfarrgebäude braungelb, Gebäude des übrigen Orts-Einsassen schwarz, Gärten dunkelgrün, Häutung hellgrün, Wiesen gelblichtgrün, Gewässer hellblau, angelegt.

§. 33.
Die Bonität der Aecker und Wiesen wird durch Oekonomieverständige auseemittelt und nach deren Angabe von dem Feldmesser auf der Karte durch Schrift angedeutet.

§. 34.
Die Berechnung des Flächeninhalte der ganzen Feldmark und der einzelnen Theile derselben, muß mit solcher Genauigkeit und Sorgfalt geschehen, daß daraus ein zuverlässiges und vollständiges Vermessungsregister nach dem beiliegenden Schema angefertigt werden kann, welches der Feldmesser gleichfalls auszuarbeiten hat.

§. 35.
Sollen Grundstücke neu eingetheilt werden; so hat der Feldmesser über die schickliche Lage und Richtung, welche die Abtheilungen erhalten können, das Gutachten der ihm etwa beigeordneten Oekonomieverständigen zu vernehmen, und sich möglichst darüber mit ihnen zu vereinigen; auch die Wünsche der Besitzer nach aller Möglichkeit und Billigkeit unbefangcn zu berücksichtigen.

§. 36.
Vorzüglich hat er bei neuen Vertheilungen auch auf bequeme und leicht zu unterhaltende Kommunikationswege und Entwässerungen zu achten.

§. 29.
Przy każdej drodze, bagniska lub rowie który się za granicę pola ciągnie, powinno być także wskazane, dokąd idzie lub płynie.

§. 30.
Wszystko, co stałych granic stanowić nie może, jako to: miejsca piaszczyfte, trzciniska, również iak i to wszystko, czego ograniczenia specjalnie rozmiarzyć niemożna, lecz tylko podług okomiaru się przenosi, to wszystko na karcie tylko kropkami ograniczone być powinno.

§. 31.
Budowle po wsiach niemają być w perspektywie, lecz w Gruntrysie na karcie umieszczone.

§. 32.
Pańskie, folwarczne, i ekonomiczne budowle powinny być czerwono Karmenem, budowle farne brązowato żółto, budowle innych mieszkańców czarno, ogrody ciemnozielono, pastwiska jasno zielono, łąki żółtozielono, a wody jasno-niebiesko oznaczone.

§. 33.
Dobroć rol i łąk podług rozsądných Ekonomów zdania i podania, powinien miernik na karcie zapisać

§. 34.
Ilosć płaszczyzny całego pola i szczególnych części tegoż, powinna być tak dokładnie i troskliwie obrachowana, żeby na fundamencie tym, pewny i dokładny rozmiaru regestr podług załączonego Schemuma mógł być wygotowany, którego sporządzenie również do miernika należy.

§. 35.
Jeżeli grunta mają być na nowo podzielone; na ten czas miernik względem najstusowniejszego-położenia i kierunku, iakie w podziale mają być zachowane, zasięgnąć zdania od wyznaczonych do tego i znających ekonomią osób, i ile możności w tey mierze z nimi się zgadzać, również na życzenia Właściciela ile być może, i ile słusność dozwala, mieć wzgląd powinien.

§. 36.
Szczególniej mieć powinien także uwagę przy nowych podziałach na dogodnie i łatwe do utrzymywania komunikacyjne drogi i osuszenia;

§. 37.

Kommen die einzuhaltenden Flächen mit Landstraßen in Berührung: so muß er den Landstraßen des Kreises davon benachrichtigen und sich gutachtlich gegen denselben darüber äußern, ob und wie eine bessere Leitung der Landstraße ohne überwiegende Schwierigkeiten ausführbar sey. Den Ausschluß in welche ihm der Landroth hierauf ertheilt, hat er bei der Einreichung Folge zu leisten.

(Vorschriften wegen Forstvermessungen.)

§. 38.

Was der Feldmesser bei Forstvermessungen zu beobachten hat, wird nächstens in einem besondern Forstvermessungsreglement bestimmt werden. Was dahin hin in jeder Provinz die darüber bestehende Befehle, bestehenden Verordnungen noch einzusehen zu befolgen.

(Vorschriften wegen Stromvermessungen.)

§. 39.

Stromvermessungen müssen die Lage des Stroms, und aller damit zunächst in Verbindung stehender Gewässer, Ufer, Inseln, Corfseiler, Schützen, Dämme, Deckwerke, Substanzen, Säuren, Stege, Brücken und anderer Gegenstände, in und an dem Strom, vollständig und genau angeben; auch sich auf das Terrain auf beiden Ufern des Stroms, wenigstens so weit erstrecken als die höchste Uferschwemmung reicht.

§. 40.

Bei den Ufern ist die Erdart, woraus sie bestehen, anzugeben, auch ob sie abbruchig, kahl, bergig, oder mit Buschwerk bewachsen sind, zu vermerken.

§. 41.

Allen Wasserwerken ist die Jahrzahl ihrer Erbauung beizuschreiben.

§. 42.

Die Richtung des Stroms ist durch ein Pfeil, der Stromsrich durch eine punktirte Linie die Wassertiefen durch eingeschriebene Ziffern zu bezeichnen.

§. 43.

Die Gewässer sind in der Lage zu zeichnen, worin sie sich bei behärdlichem mittlern Sommerwasserstande befinden. Sind Pegel oder Wassermerkspfähle am Ströme vorhanden; so müssen die Wasserstände nach dem an demselben beobachteten

§. 37.

Gdyby podzielić się mające płaszczyny z drogami krainowemi miały się lykac: natenczas powinien tenże Konsyliarz Ziemiański: go o tém uwiadomić, i z nim się w tey mierze naradzić, czyliby, i jakim sposobem lepiej publiczna droga bez zbytich trudności nię dała się wyrowadzić. Do tego, co mu Konsyliarz Ziemiański w tey mierze wskaże, powinien się przy podziale wiernie stosować.
(Przepisy względem rozmiaru lasow)

§. 38.

To co icierak przy rozmiarze lasow zachować ma, w króćce w osobnym Regulamienie rozmiaru lasow, ustanowione będzie. Aż do tego czasu koznajdujących się w tey mierze w kaźdey Prowincyi Urządzen tymczasowię stosować się należy.
(Przepisy względem rozmiaru rzek)

§. 39.

Rozmiary wód powinny dostatecznie i skrupulatnie zarazem, położenie rzeki i wszelkich z tą w naybliższym związku zostających wód, brzegów, kęp, piaszczysk, słuz, grobel, fasynowan strzegających brzeg, brodów, przepaw, ścieszek, mostów, i innych przedsiobstw na lub przy brzegach będących, wskazywać, i przynajmniej tak daleko po obydwóch brzegach się rozciągać, iak daleko naywiększy wylew wody zachodzi.

§. 40.

Co do brzegów, ziemię z iakiey się też składają, szczególnie zaś czyli są urwiste, gółe, darniste lub krawiem ubrosie, należy także oznaczyć.

§. 41.

Przy wszystkich budowlach wodnych należy rok ich kunstrukcyi liczbą oznaczyć.

§. 42.

Kierunek rzeki powinien być strzałką, wart iey punktowana linią, głębokość wody wpisaniem cyframi, oznaczona.

§. 43.

Wody w takim położeniu wysokośći oznaczone być powinny, w iakim się w czasie trwałego lata znajdują. Jesli wodemiarzy, lub stupy oznaczające wysokość wody w rzecze są wystawione, natenczas kopieki wody

teten Maße und dem Tage und Jahre der Beobachtung, in eine besondere Nachweisung auf der Zeichnung eingetragen werden.

§. 44.

Wie weit sich die höchste bekannte Grenze der Ueberschwemmung erstreckt, muß, so weit es mit Sicherheit ausgemittelt werden kann, durch punktirte Linien angegeben, und die Zahl der Ueberschwemmung beigezeichnet werden.

§. 45.

Auf gleiche Art ist bei offenen Eindeichungen die Grenze des Rückstaues anzugeben.

§. 46.

Da Stromkarten bei ihrer großen Länge sich leicht verziehen; so sollen auf denselben rothe Parallellinien in Entfernungen von einem Hunderttheile der preussischen Ruthe nach der Richtung der wahren Nordlinie gezogen, und durch Querslinien in derselben Entfernung rechrwinklich durchschritten werden.

§. 47.

Der Maßstab zu den Stromkarten ist fünfzig preussische Ruthe auf ein Hunderttheil derselben Ruthe, insofern nicht durch besondere Verfügungen in einzelnen Fällen ein anderer Maßstab ausdrücklich bestimmt wird.

§. 48.

Von jeder Stromvermessung werden in der Regel das Brouillon, zwei auf Letztwand gezogene Meinskarten, und statt des Vermessungs-Registers eine reduzirte Karte von zwei hundert fünfzig Ruthe auf ein Hunderttheil der preussischen Ruthe, nebst einer Beschreibung der besondern Umstände, die sich auf die Vermessung beziehen, abgeliefert.

(Die Fortsetzung folgt.)

Finanz = Angelegenheiten.

Bekanntmachung der Zoll-Neuer im Großherzogthum Posen gegen das Königreich Polen und deren Befugniß zu Exportations-Beschleunigungen.

wody podług oznaczony na nich miary, tudzież dzień i rok postrzeżeń tych, w osobney Dezygnacyi na rysunku umieszczony, wyrażone być powinny,

§. 44.

Do iakiego najwyższego stopnia wznosi się ylew, należy, ile z pewnością wymiarować można, kropkowanemi liniami oznaczyć i rok wylewu wskazać.

§. 45.

Podobnież przy tamach powinien być oznaczony stopień od którego odpiera się woda.

§. 46.

Ponieważ karty rzek przy swej wielkiej długości bardzo łatwo się rozciągają, przeto powinny na nich czerwone linie równoległe w odległości setney części Pruskiego pręta podług kierunku prawdziwey północney linii być pociągnięte, i przez poprzeczne linie w teyże samey odległości prostopadnie przecięte.

§. 47.

Miernicza łaska do kart rzek ma się składać z 50. Pruskich prętów na setną część tegoż pręta, jeżeli w szczególnych przypadkach przez osobne rozporządzenia inna miernicza łaska wyraźnie przepisana niebędzie.

§. 48.

Każdego rzek rozmiaru powinien być powszechnie Brouillon, dwie piątym podkrojone Mappy czyte, a zamiast Regestru rozmiarowego zredukowana Mappa z 250. prętów na jedną setną część Pruskiego pręta, oraz opisanie szczególnych okolicności ciągnących się do rozmiaru, sporządzone.

(dalszy ciąg później)

Uwiedomienie o założonych w Wielkiem Xięstwie Poznańskim nad granicą Królestwa Polskiego Komorach Celnych i o tychże upoważnieniu do wydawania zaświadczeń wychodowych.

Es sind im Großherzogthum Posen vorläufig,

W Wielkiem Xięstwie Poznańskim ustan-

und bis der Grenze Zug gegen Polen beendet seyn wird, folgende Haupt- u. Zoll-Ämter gegen Polen provisorisch eingerichtet, als:

A. Im Bromberger Departement.

1. Gniewkowo.
2. Inowroclaw.
3. Strzelno.

B. Im Posener Departement.

1. Słupca.
2. Peisern.
3. Pleszew.
4. Ostrow.
5. Grabow.
6. Kempen.

Jedoch davon nur folgende zur Attestirung der Begleitscheine über unversteuerte nach Polen bestimmte Waaren ermächtigt, mithin als Haupt-Exportations-Zoll-Ämter bestimmt worden, nemlich:

1. Gniewkowo.
2. Słupca.
3. Peisern.
4. Grabow und
5. Kempen.

welch die übrigen Ämter zu entfernt von der Landes-Grenze liegen, um die Waaren-Exportationen gehörig zu übersehen und zu leiten.

In den Kreisen Culm und Michellau, welche zu Westpreußen gehören, sind, wie den Provinzial-Belehrden bereits bekannt gemacht worden, die Zoll-Ämter:

1. Gollub.
2. Gurzno.

als Haupt-Exportations-Zoll-Ämter gegen Polen bestimmt, und zu den eben erwähnten Ausganges-Beschleunigungen ermächtigt.

Einländischer raffinirter Zucker und Zuckerkant, darf, wenn die festgesetzte Prämie darauf bewilligt werden soll, in Gemätheit anderweiter Verfügung, bei Versendungen durch das Großherzogthum Posen oder den Culm- und Michellauischen Kreis nach Polen, nur über folgende Haupt-Exportations-Ämter ausgehen, als:

A. im Großherzogthum Posen.

1. über Gniewkowo.
2. Peisern.
3. Słupca.

wiono tëmczasowie i dopokąd granica między tymże i Polską uregulowana niebędzie następujące ku Polsce Komory Celne Głównie, iako to:

A. w Departamencie Bydgoskim.

1. Gniewkowo.
2. Inowroclaw.
3. Strzelno.

B. w Departamencie Poznańskim:

1. Słupca,
2. Pyzdry,
3. Pleszów,
4. Ostrow,
5. Grabów i
6. Kempno;

między któremi zaś tylko następujące do zaświadczeń listów konwoiowych na przeznaczone do Polski nieopłacone towary upoważniono, a zatym iako Komory główne Cest wychodowe ustanowiono, iako to:

1. Gniewkowo,
2. Słupca,
3. Pyzdry,
4. Grabów i
5. Kempno;

ponieważ inne Komory za nadto od granicy są oddalone, aby mogły exportacye towarów należycie doyrzyc i dyrygowac.

W Powiatach Chełmińskim i Michałowskim do Pruss zachodnich należących ustanowiono, iak Urzędowi właściwym na prowincyi inż wiadomo, Komory Cest głównowychodowe ku Polsce:

1. w Golubiu i
2. w Gurznie;

które do wydania wyżej wyrażonych zaświadczeń wychodowych są upoważnione.

Cukier rafinowany i lodowaty krajowy, przy wysyłaniu do Polski za bonifikacya na wychód tegoż ustanowiona, przez Wielkie Xięstwo Poznańskie lub Powiat: Chełmiński, Michałowski, w skutek wyszłych Urządzeń, nie- może wyjść za granicę iak tylko przez następujące Komory Cest główne wychodowe, iako to:

A. w Wielkiem Xięstwie Poznańskim.

1. na Gniewkowo,
2. Pyzdry i
3. Słupca.

- B. in dem Culm und Michelauschen Kreise
 1. über Gollub.
 2. Gurrzno.

Den betreffenden Zoll- und Consumtions-
 Steuer-Behörden sowohl als dem Publico, wird
 Vorstehendes zur Nachricht und Achtung hienit
 bekannt gemacht.

Bromberg, den 24. November 1815.

Königl. Preuss. Regierungs-Kommission
 des Bromberger Departements.

Den Rechnungs-Schluss betreffend.

Da mit Ablauf des Monats December das jehtige
 Rechnungs-Jahr geschlossen wird, so ist es
 auch notwendig, daß sämtliche in den Zeitraum
 vom 1sten Juni bis zisten December d. J. fälli-
 gen Einnahmen und Ausgaben vor Ablauf dieses
 Jahres erhoben und berechnet werden.

Es wird demnach folgendes festgesetzt und
 zur allgemeinen Kenntniß gebracht:

- 1) Sämmtliche Steuer- und Abgabepflichtige
 müssen ihre Zahlungen unfehlbar bis Ende
 December d. J. an unsere Kassen leisten.
- 2) Die bis Ende December d. J. fälligen Gehäl-
 ter, Diäten, Pensionen, Wartegelder und an-
 dere auf unsere Kassen angewiesenen Gelder,
 müssen spätestens bis zum letzten December d.
 J. erhoben werden und haben sämtliche uns
 untergeordnete Behörden und Kassen dahin
 mitzuwirken, daß diese Vorschriften befolgt
 werden.
- 3) Alle Special-Kassen und Domänen-Beamten
 müssen ihre Abschlässe und Pachtgefälle für ge-
 dachtes Jahr spätestens bis zum 1sten Januar
 k. J. an die Regierungs-Haupt-Kassen ablie-
 fern und sich mit denselben wegen der, für sie
 geleisteten Zahlungen vollständig berechnen,
 weil hernach aller Ersatz von Vorschüssen, Re-
 mün in etatsmäßigen Kosten besorgen oder sich
 auf Anweisungen gründen, von den Regierungs-
 Haupt-Kassen nicht mehr geleistet werden darf,
 sondern bei uns besonders nachgesucht werden
 muß.

Eine jede Kasse ohne Unterschied, und ein
 jeder Domänen-Beamte verfällt im Unterlas-
 sungsfalle der vorstehenden Bestimmung, in
 eine Ordnungsstrafe von 2 Thlr. Die Regie-

- B. w Powiatach Michałowskim i Chełmieńskim.
 1. na Golub i
 2. - Gurrzno.

Oczym tak właściwe komory Celi i Ur-
 zędu Konsumpcyjnego, jako i Publiczność ni-
 nieyszém, końcem zakosowania się zawiado-
 miamy.

Bydgoszcz, dnia 24. Listopada 1815.

Królewsko-Pruska Kommissya Re-
 gencyjna w Depart. Bydgoskim.

Względem zakończenia roku ra- chunkowego.

Gdy z końcem miesiąca Grudnia, terażniey-
 szy rok rachunkowy się kończy, potrzeba
 przeto iest rzeczą, aby wszystkie z czasu od
 1. Czerwea do 31. Grudnia r. b. stałe do-
 chody i wydatki przed końcem roku tera-
 żnieyszego ściągzione i obrachowane były.

Stosownie więc do tego, stanowi się iak
 następnie i podnie się do wiadomości publiczney:

1. Wszyscy kontrybuenci powinni podatki
 swe przed końcem miesiąca Grudnia r. b.
 niezawodnie do Kass naszych wnieść.

2. Zaassygnowane na Kassy nasze do osta-
 tniego miesiąca Grudnia r. b. stałe pensye, dyety,
 wystużone pensye i inne pieniądze, powinny
 nayoźniej z końcem ostatniego Grudnia r. b.
 bydz odebrane, wszystkie zaś nam podwładne
 Władze i Kassy ściśle do tego powinny się
 zakusować, aby przepisy te zachowane były.

3. Wszystkie szczególne Kassy i Urzędy
 Ekonomiczne powinny swe remanenta i pod-
 atki dzierżawne za rok namieniony nayoźniej
 do dnia 12. Stycznia p. r. do Kass głównych
 Regencyjnych wnieść, i z temi się względem
 czynionych za nie wypłat dokładnie obracho-
 wać, gdyż późniey wszystkie zastępnie forsza-
 są, czyli te z etatowych kosztów się składa-
 ją, czyli na assygnacyach się zasadaią, przez
 Kassy główne Regencyjne więcey przyjęte
 niebędą, lecz przody nam przedstawione być
 muszą.

Każda Kassa bez wyjątku i każdy Urząd
 Ekonomiczny, w razie niedopełnienia powyż-
 szych postanowień, podpadnie porządkowey
 karze salarow dwa. Kasom zaś Regencyj-

rangs Haupt-Kassen sind angewiesen, uns am 15ten Januar künftigen Jahres diejenigen Kassen und Beamten anzuzeigen, welche sich mit denselben nicht vollständig berechnet haben und wird dann gegen die Säumnigen nicht nur die angebrohte Strafe unausbleiblich vollzogen, sondern es werden dieselben auch sofort durch Exekution dazu angehalten werden.

Die sämmtlichen bei uns einzusendenden Rechnungen für das Stückjahr 1815 müssen mit dem Ablauf des Monats Februar k. J. bei 2 Thalern Strafe eingereicht werden.

Bromberg, den 14ten December 1815.

Rönlgl. Preuss. Regierungs-Kommission,
des Bromberger Departements.

nym zaleca się: aby nam w dniu 13. Stycznia p. r. wskazały te Kassy i Urzędników, którzy się z niemi dokładnie nieobrachowali, a potem na opóźniających się w tey mierze, nie tylko zagrożona kara wymierzona, ale też takowi do wykonania tego przez exekucyę natychmiast zagnani będą.

Wszystkie do nas nadeszać się mające rachunki za rok 1815 powinny być z koncem miesiąca Lutego r. b. pod karą dwóch talarów niezawodnie nadesłane.

Bydgoszcz, dnia 14. Grudnia 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Regencyjna w Depart. Bydgoskim.

Wissenschaftliche Nachrichten.

Anzeige

einer nun auch in Deutschland gelungenen Kur der wirklich ausgebrochenen Hundswuth durch das Aderlassen, nebst einer Bitte.

Mit der größten Freude zeige ich meinen Mitbürgern an, daß die große Entdeckung des Engländer's Tymon, die fürchterlichste aller Krankheiten, die Wasserscheu, durch Aderlassen bis zur Ohnmacht völlig zu heilen, sich nun zum erstenmale auch in Deutschland bestätigt hat. — Aus einem so eben von dem Herrn Dr. Vogel'sang aus Görtitz erhaltenen Berichte ersehe ich, daß derselbe so glücklich gewesen ist, eine durch den Biß eines wüthenden Hundes schon in den höchsten Grad der Wuth und Wasserscheu versetzte Unglückliche durch ein einziges bis zur Ohnmacht getriebenes Aderlassen zu retten.

Da die Geschichte so äußerst interessant und belehrend zur Nachfolge ist, so werde ich sie im nächsten Stück meines Journals ic. dem Publikum ausführlich mittheilen. — Hierüber kann ich nicht umhin, die trauwige Bemerkung beizufügen, daß wir hier bis jetzt weniger glücklich gewesen sind und daß wir nun schon viermal in diesem Jahre das trauwige Schicksal gehabt haben, solche unglück-

Doniesienie

względem wynalezionego także w Niemczech sposobu Kurowania prawdziwey wścieklizny przez puszczenie krwi, wraz z prozbą:

Z największém ukontentowaniem donoszę moim współrodakom: iż wielkie odkrycie Anglika Tymon względem dokładnego leczenia przez puszczenie krwi aż do zemdlenia, nayokropniejszey z wszystkich chorób wścieklizny, po pierwszy raz teraz i w Niemczech potwierdziło się. Z odebranego w tem momencie rapportu Doktora Vogel'sang z Goerlitz dowiaduję się, iż tenże tak był szczęśliwym, przez szaleniego psa pogryzionego, w naywyższy stopień szaleństwa i wściekłości już wpadłego nieszczęśliwego czeka, puszczeniem ciągłym krwi aż do zemdlenia posuniętym, uratować.

Gdyżas Historya ta bardzo jest interesująca i pouczająca dla potomności, przeto udzielię ją obszernie w następnym exemplarzu mego Dziennika etc Publiczności. Przy tey okazji niemogę zataić téy smutney wzmianki: iż my tu mniej szczęśliwemi byliśmy, i że 4ty już razy w roku tarażniejszym smutny ten mieliśmy przypadek, takowych nieszczęśliwych w szpitalu Charité zwanym w okropnych me-

he in der Charite unter den grausamsten Qualen sterben zu sehen, ohne sie retten zu können.

Ich sehe mich daher veranlaßt, zwei Bitten meinen Herrn Kollegen, und noch mehr den Herrn Wundärzten dringend ans Herz zu legen.

Die erste betrifft die Verhütung der Krankheit.

Ich bin völlig überzeugt, daß dazu die örtliche Behandlung die Hauptsache ist. Ich habe häufig bemerkt, daß man zwar alles thut, was sie gebietet, Scarificiren, Ausschneiden, Ausfangen, Brennen und Citerung der Wunde.

Aber man versteht es damit, daß man die Citerung nicht lange genug fortsetzet, und dann hilft alles nichts, wie mir mehrere unglückliche Fälle bezeugen haben. — Ich bitte also zuerst die Wunde nach dem Brennen drei Monate lang, durch Digestionsalbe mit Spanischen Fliegen und rothem Präzipitat in warmerbrochener starker Citerung zu erhalten, und nachher ein Jahr lang eine Fontanelle auf der Stelle tragen zu lassen. Dies ist meine Methode, und noch nie sah ich darauf die Wasserscheu entstehen.

Dazu ist es aber freilich nöthig, und bei einer das allgemeine Gesundheitswohl so nahe angehenden Sache gewiß sehr billig, daß die Gehilfen so lange zur pünktlichen Befolgung dieser Vorschriften unter obrigkeitlicher Aufsicht gesetzt werden.

Die zweite Bitte betrifft die schon wirklich ausbrechende Wasserscheu.

Es ist nun völlig entschieden, daß sie noch gebessert werden kann, aber nur unter zwei Bedingungen: Einmal, daß das Ueberlaß gleich bei dem ersten Erscheineln der Krankheit, also der ersten Anzeige von Wiedererzündung der Wunde und Abneigung gegen das Getränk unternommen wird; Zweitens, daß dasselbe bis zur wirklichen Ohnmacht gemacht werde, also durch eine recht große Öffnung, oder lieber an zwei Orten zugleich.

Denn nicht die Menge des herausgelassenen Blutes, sondern die Schnelligkeit der Ausleerung und die dadurch erzeugte Ohnmacht bestimmt die Wirkung. Nun ist aber die Ursache der bei uns bis jetzt nicht gelungenen Rettung lediglich diese gewesen, daß sich die Kranken immer zuerst an Wundärzte wendeten, und von diesen zu spät an die ärztliche Kur gebracht wurden. Ich ersuche also die Herren Wundärzte in Städten, die Kranken sogleich dem Physikus, oder in Ermangelung dessen, dem nächsten Arzte zu übergeben, auf dem Lande aber, wo Zeitverluft damit verbunden —

czarniach umierających! widzieć, niemogąc im ratunku przynieść.

Widzę się przeto powodowanym z dwiema prozbami do sere moich JPP. Kolegów, szczególnież zaś Chirurgów się odezwac.

Pierwsza tycze się uniknienia tej choroby.

Przekonany należycie iestem: że nayglównieyazą rzeczą iest leczenie lokalne. Dostrzegłem bardzo często także, że zwykłe wszystko się w tej mierze czyni, co potrzeba wymaga, iako to: rozdrążnienie, wyrzynanie, wyssanie, palenie i ropienie rany.

Z tem wszystkiem łądzi się w tem, iż ropienie niedosć długo bywa utrzymywane, a potem nie już pomoc niemoże, oczem mię wiele nieszczęśliwych przypadków przekonało. Upraszam więc, aby po wypaleniu, ranę przez trzy miesiące rozwalniającą maścią z Kantarydą i czerwonym merkuryuszem w nieprzeftannem mocnym ropieniu utrzymywac, a potem przez przeciąg roku fontanelle na tem mieyscu nosić kazac. Ten iest moy sposób i nigdy nieprzytrafiło mi się aby po użyciu tego, wściekłina miała napaść. Do tego przecież potrzeba, a gdzie idzie o powszechne zdrowie bardzo skuteczną iest rzeczą, aby pogryzieni, tak długo do punktualnego dopełnienia powyższych przepisow pod zwierzchnym dozorem zostawali.

Druza prozba tycze się już wynikłej prawdziwey wściekliny.

Z dokładnością teraz docieczono: iż choroba ta, pod dwiema tylko warunkami, uleczona bydź może, raz, aby zaraz przy pierwszym okazaniu się choroby, a więc przy pierwszym znaku powtórnego zapalenia się rany i wstąpię ku napoiowi krew była puszczona, powtóre, aby toż aż do prawdziwego zemdenia przez wielkie otwarcie jednego, lub lepiej dwóch mieysc razem posanięte było.

Gdyż nie wielosć wypuszczoney krwi lecz szybkość wyprużnienia i przez to zrządzone zemdenie skutek stanowi. Przyczyną zaś że u nas dotychczas ratunek się nieudał, iest to: iż się chorzy zawsze wprzód do Chirurgów udawali, i przez tych zapóźno do karacyi doktorskiej odsyłani byli. Wzywam przeto JPP. Chirurgów w miasteczkach, aby chorych natychmiast Fizykowi, lub w niedostatku takowego, naybliższemu Doktorowi

und hier ist jede Genuß kostbar, vielleicht aber die mögliche Hilfe entscheidend — sogleich selbst das Ueberlaß nach der gegebenen Vorschrift zu unternehmen, und darnach den ebenfalls dabei angegebenen Gebrauch des Calmel mit dem Opium zu machen.

Dr. Hufeland.

Fortgesetztes Verzeichniß der Beiträge, welche dem Frauen - Verein des Bromberger Departements zugesendet worden.

Aus Barcin.

Ein Nachtrag, abermals von Herrn Kaufmann Lünzer gesammelt und eingesandt, und zwar: von Franziska Raffert geb. Meszynska 3 Rtl, und von Eva Rosina Sievert 1 Rtlhr. 16 gGr. Summa 4 Rtlr. 16 gGr.

Aus Starzenzynek:

von der Frau v. Dombrowska 4 Rtlhr.

Herr Berndes, Streifrichter des Kronschen Kreises hat seinen monatlichen Beitrag von 2 Rtl. eingesandt. Bromberg, den 31. October 1815. v. Leipziger: v. Steinwehr.

oddawali; po wsiach zaś gdzie strata czasu z tym jest połączone, i każda w tey mierze godzina jest droga, a może co do pomocy decydująca, aby mieszkańcy, sami podług wskazanych przepisów natychmiast krew puszczali, i popobież kalomelu z opium używali.

Dr. Hufeland.

Dalszy ciąg wykazu dobrowolnych składek związkowi Dań w Departamencie Bydgoskim nadesłanych.

z Barcina

dotychczas, powtórnie przez kupca Lünzer zebranych i nadesłanych składek, to jest od Franciszki Lambert z domu Meszynski 3. tal. i od Ewy Roziny Siewert 1. tal. 3 dgr. W Summie 4. tal. 16 dgr.

z Starzenzynek.

IPani de Dabrowka 4. tal.

IPan Berndes Sędzia sporny Powiatu Kamińskiego nadesłał miesięczny składki 2. tal.

Bydgoszcz, dnia 31 Października 1815. de Leipziger z domu de Steinwehr.

Steckbrief

Alle Civil- und Militair-Behörden werden hierdurch aufgefordert und ersucht, auf den Einlieger Stephan Jaroszak aus Wielowieś, welcher sich eines Diebstahls verdächtig gemacht, aus dem Gefängnisse des Domainen - Amtz Gniiewkowo entwichen, dessen Signalement hier beigefügt ist, aufmerksam zu seyn, ihn, wo er sich betreten läßt, sofort dingfest zu machen, und gegen Erfas der Kosten an das Domainen Amt Gniiewkowo abliefern zu lassen. Bromberg, den 17ten December 1815.

Rönlgl. Preuß. Regierungs - Kommission des Bromberger Departements.

Signalement.

Alter 26 Jahr, Größe 5 Fuß 4 Zoll, Haare braun, Augen grau und stier, Nase stumpf, Gesicht breit und flach, Gesichtsfarbe blauroth. Bekleidung: Mantel blauteuchsen mit Kragen, Stiefeln gute, Huth neu.

List Gońcocy.

Wzywa i uprasza się wszystkie Władze tak Cywilne iako też i Woyskowe, aby na Kohnornika Stefana Jaroszek z Wielowsi, który o kradzież jest podeyrzany, i z Wzięcia Ekonomii Gniiewkowa zbiegł, a którego Rysopis tu jest załączonym, baczne dawaly oko, w razie wysledzenia przytrzymały, i za zwrotem kosztów do Ekonomii Gniiewkowa pod mocną frażą odesłały.

Dań w Bydgoszczy dnia 17. Grudnia 1815. **Królewsko Pruska Kommissya Rządząca w Depart. Bydgoskim.**

Rysopis.

Wiek 26. lat, wzrost 5. łóp 4. cale, włosy brunatne, oczy szare i zyzowate, nos płaski, twarz szeroka i płaska, kolor twarzy czerwono blade, Ubior: Płaszcz z sukna granatowego z kołnierzem, bity dobre, kapelusz nowy.

täglich
Coupons zu
bei schriftl.
zu legitimiren.

Dieses Erforderniß
des wiederherzustellenden
Beobachtung wesentlich abzu-
gen entgegen sind, berücksichtigen
lediglich in Absicht
Pupillen-Kollegien so
ist in sofern eine Ausnahme
ein von Ihnen vollstän-
pons quittirtes Verzeichniß

- 1) die Nummer des Coupons
- 2) der Name des Gutsbesizers
- 3) der Name des Kreises,
- 4) der Betrag des darin

einschicken.

Bromberg, den 11. März 1864.

Königl. Preuß. Provisorisch. amtl. Commissar

Brombergischen Landes

Wir sind Willens unsere in der Stadt Mroczek
Wasser-Mahl-Mühle bestehend von zwei Gängen, der
Kornmühle, ferner in drei Entmischte Hufen guten Acker, den bei
Götsch-Garten 16. aus freier Hand zu verkaufen. Kaufsüchtige

Papierz
December 1815.

szlacheckie od Inowro-
legte, mają być z wol-
ey dającemu w dzierżawę
vprawdzie:

Stabęcin dnia 25. Stycznia,
ropot dnia 30. Stycznia,

Starogrobia dnia 1. Lut. p. r.

więc mający zechcą się więc

h terminach z okazaniem pe-
na o godzinie dziesiątej w Or-

sić.

v. Gerhard.

wiec abgepfändetete Mobilien = Vermögen,
Abzugsstücken, einigen 30 Viertel Gerste,
Häusern, sechs Stück Rindvieh, und sechs fetten
aufende Jahr rückständigen Mühlenzinses in Befol-

Januar a. fut.

ing des ic. Krüger zu Wongrowiec, öffentlich an den
zahlung verkauft werden, wovon Kaufslustige benachrichtigt
Kaliszan, den 19ten December 1815.

ß. Domainen - Amt Wongrowiec.